

B.R.S. Semester - 5 (CBCS) Examination

July-2025 (Old Course)

C-17 HORTICULTURE & FORESTRY (CORE-17)

Time: 2:00 Hours

Marks: 50

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (૧૦)
- 1) પ્રાયોગિક દોષ એટલે શું? પ્રાયોગિક દોષ વધારતા પરિબલોની મુદાસર ચર્ચા કરો.
 - 2) ખંડ એટલે શું? ખંડના માપને અસર કરતા પરિબલો મુદાસર સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (૧૦)
- 1) પ્રયોગ રચનાના પાયાના સિદ્ધાંતો વિસ્તારથી સમજાવો.
 - 2) પ્રયોગ એટલે શું? પ્રયોગના હેતુઓ જણાવી, ક્ષેત્રપ્રયોગનું વર્ગીકરણ સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ ટૂંકનોંધ લખો. (૧૫)
- 1) ખંડના જુદા જુદા આકારના ફાયદા-ગેરફાયદા
 - 2) ક્ષેત્રપ્રયોગનો હેતુ અને સ્થળ પસંદગી
 - 3) ક્ષેત્રપ્રયોગની જવાબદારીની સોંપણી
 - 4) સમાનતા પ્રયોગ
 - 5) પદિક નમુના પદ્ધતિ
- પ્રશ્ન-૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (૧૫)
- 1) માવજત એટલે શું? ઉદાહરણ વડે ટૂંકમાં સમજાવો.
 - 2) માવજતોની ચદ્છનતાથી થતા ફાયદાઓ ટૂંકમાં જણાવો.
 - 3) ઋતુઓ વચ્ચેની ભિન્નતાની અસર વિષે સૌ પ્રથમ કોણે ધ્યાન દોર્યું હતું? આ પ્રકારની અસર નિવારવા શું કરવું જોઈએ? ટૂંકમાં જણાવો.
 - 4) ગાજર, મૂળા, ઘઉં, બાજરી, શેરડી અને કેળના પાકો પર લેવાતા પ્રયોગમાં ખંડના કદ વિષે ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.
 - 5) અસમાન ગુણધર્મો વાળા કુલ જથ્થામાંથી નમુનો પસંદ કરવા કઈ પદ્ધતિ અપનાવશે? તેના વિષે ટૂંકમાં જણાવો.
 - 6) પ્રત્યેક વસ્તુ/એકમ ને નમૂનામાં પ્રવેશવાની સરખી તક આપતી નમુનો લેવાની પદ્ધતિ કઈ? તેની રીત વિષે ટૂંકમાં જણાવો.
 - 7) સમષ્ટિનું કુલ કદ 8000 એકમોનું હોય અને તેમાંથી 200 નમુના લેવાના હોય તો નક્કી કરવામાં આવતું સરખું અંતર (નિશ્ચિત અંતર) કેટલું થશે?
